

lung ausdrückt, die dem kritisch oder karikaturistisch eingestellten Sprecher notwendig ist. er muss gleichsam im Sprechen vergrossern, was er ablehnt unter das Vergrosserungsglas bringen, damit es sichtbar werde. Genau so wird man in Frz affektbeladenere Verba wählen statt *que fais-tu ici? que dis-tu?* so *quoi que tu fiches ici? qu'est-ce que tu chantes?* (mit der Erinnerung an den Coitus, bezw an die Qual des gefolterten, der gestehen muss), *qu'est ce que tu fabriques?* (,erzeugen' statt ,tun') und genau so im Deutschen durch lokale Bestimmungen das Verb⁶ verbreitern¹: was lachst du da **herum** ¹? was in **aller Welt** fällt dir ein? usw was **treibst** du? (treiben ausgedehnter als tun)

Hinzutritt zu dieser Dimensionssteigerung des Verbalverlaufs beim reflexiven Gebrauch in *ce te crezi?* usw die oben erwähnte aktivere Nuance: man liebt, wenn man tadelt, polemisiert, angreift, einen energischen, ausgesprochenen, entschiedenen Gegner vor sich zu haben, um nicht ins Ungewisse und Ungestaltete hinein seine Schläge auszuerteilen zu müssen. Genau wie man etwa auf Französisch tadelnd sagt: *Pourquoi est-ce que tu te mets à rire?*, was die absichtliche und greifbar wahrnehmbare Haltung betont.

Universität Köln

Leo Spitzer.

IV

Sumedenie.

Cuvântul acesta se crede a fi un derivat din *sumă* < lat *sūmma*. Pentru a i se explica terminația, a fost apropiat

¹) Man konnte sagen, in dem *herum* liegt eine *nicht-entschiedene*, nicht *einmalige* Handlung ausgedrückt und daraus erkläre sich die Pejoration (vgl die verbalen Ableitungen im Romanischen mit *bis-* oder *frz -ailler* in *semailler* bei A de Musset „Ils prêchent et courent et vont semaillant je ne sais quoi que le vent emporte“ — nicht ein resoluter, zielbewusstes Saen, sondern ein Herumstreuen ohne Ziel und Richtung) — aber das Vage dieser Bildungen ist doch nicht denkbar ohne die Vorstellung des grosseren Raumes, in dem sich die Handlung abspielt

de alb *șumețe* (Cihac, I 270, Pușcariu, *Etym Worterb.* 1691), sau de *rubedenie* (Țiktin, *Dicț rom -germ*), sau de *prăpădenie* (Șăineanu, *Dicț univ*), în sfârșit de *șumedenie* (Pușcariu, *Conv. lit* 1901, XXXV, 821 și Pascu, *Suf rom.*, 243)

Cred că trebuie să plecăm dela sinonimul lui *sumedenie sudium*, *sodóm*. De fapt Barcianu (*Dicț rom -germ*) trimite pentru *sudum* la *sumedenie*, ceea ce arată că a simțit înrudirea dintre cele două cuvinte, iar Șăineanu (*Dicț univ*) traduce pe *sudum* cu *sumedenie*.

Din *sudum* s'a putut forma **sudumenie*, întocmai cum din *prăpăd* avem *prăpădenie*. **Sudumenie* s'a metatezat în **sumudenie*, devenit *sumedenie* după *prăpădenie*, *rubedenie*.

Sudum și *sodom* „mulțime mare (mai cu seamă) de oameni” vin din sl *Sodomŭ* = *Sodoma*. Cu înțelesul românesc, *sodom*, se găsește și în rusă (v Țiktin, s v *sodom*)

Desvoltarea semantică a putut să se facă în limba română independent de cea rusă

Formele *șumeténie* și *sudénie* sânt ușor de explicat prin analogia lui *rubedénie* = *nemoténie* și *rubedénie* = *rudénie*. *Fumedenie* e o etimologie populară pentru *sumedenie*

E PETROVICI

V

Aratrum

Se știe că acest cuvânt s'a păstrat în dialectul aromân sub forma *aratu*. În celelalte dialecte ale limbei noastre, până acum, nu s'a putut atesta. Și totuși se pare că s'a păstrat în dialectul daco-român, nu cu înțelesul propriu „plug”, ci desemnând o parte a războiului de țesut, și anume a vatalelor. La Rucăr, bățul, arțarul sau brâglarul vatalelor se numește *jug*¹⁾. De capetele jugului atârână cele

¹⁾ Atestat și de Pamfile, *Industria casnică*, p 273, fără să indice regiunea din care l-a cules. Damé nu-l înregistrează.